ISSN 2454-0501

Ľubietovské noviny

Ročník VIII. • Číslo 2 • Jún 2024

ŠTVRŤROČNÍK VYDÁVANÝ OBCOU ĽUBIETOVÁ PRE LEPŠIU INFORMOVANOSŤ OBČANOV

Pripomenuli sme si 79. výročie oslobodenia obce Ľubietová

21. marec 2024

Oslobodenie Ľubietovej si každoročne pripomíname 21. marca.

S vďakou a pietou spomíname na hrdinov, ktorí bojovali za naše oslobodenie. Členovia SZPB si spoločne so žiakmi našej základnej školy pripomenuli toto obdobie pietnym aktom kladenia vencov k pomníkom obetiam prvej a druhej svetovej vojny.

Príhovor šéfredaktorky

Milí naši čitatelia,

prinášame Vám druhé číslo Ľubietovských novín v roku 2024. Je neuveriteľné, že v marci tohto roku ubehlo od ich prvého vydania už osem rokov. Noviny vydávame s radosťou do dnešných dní práve vďaka Vám, našim čitateľom, ktorí s veľkým záujmom noviny čítate a posielate ich aj svojim rodinám a priateľom do sveta, aby vedeli, čo sa v Ľubietovej deje. Za to sme Vám veľmi vďační a prajeme Vám, aby boli i naďalej cenným zdrojom informácií. Budem však rada, ak prispejete k vydávaniu novín svojimi príspevkami.

Prvý polrok bohatý na podujatia, ktoré okrem obce organizovali miestne organizácie a škola, máme za sebou a čaká nás určite ten lepší počnúc vôňou leta. Letné slnko, či vôňa kvitnúcich stromov a kvetov nám dodáva akosi viac chute do života.

Dočkali sme sa obdobia dovoleniek, záhradných posedení a slnečných letných dní plných oddychu a príjemných stretnutí s rodinou a priateľmi.

Využívam túto možnosť, aby som sa Vám prihovorila a popriala príjemné letné a najmä dovolenkové obdobie, aby ste načerpali množstvo síl a energie. Deťom prajem skvelé prázdniny plné nazabudnuteľných zážitkov.

Jana Majerová

Voľba prezidenta v Ľubietovej

1. kolo – 23. marec 2024

Volebná účasť		60,01 %
Kandidát	**Počet hlasov**	**Počet hlasov v (%)**
Peter Pellegrini	276	44,16
Ivan Korčok	224	35,84
Štefan Harabin	92	14,72
Ján Kubiš	13	2,08
Igor Matovič	9	1,44
Marian Kotleba	3	0,48
Patrik Dubovský	3	0,48
Krisztián Forró	2	0,32
Róbert Švec	2	0,32
Andrej Danko	1	0,16
Milan Náhlik	0	0

Do druhého kola 6. apríla 2024 postúpili dvaja kandidáti.

2. kolo – 6. apríl 2024

Peter Pellegrini	461 hlasov	61,71 %	Hlas - SD
Ivan Korčok	286 hlasov	38,28 %	Nezávislý
Volebná účasť			72,5 %

Celkový výsledok prezident. volieb

Peter Pellegrini	1 409 255 hlasov	53,12 %
Ivan Korčok	1 243 709 hlasov	46,87 %

Jana M.

Voľby do Európskeho parlamentu

8. jún 2024

Účasť		36,38 %
1.	Progresívne Slovensko	29,26 %
2.	SMER – sociálna demokracia	28,99 %
3.	REPUBLIKA	17,07 %
4.	HLAS – sociálna demokracia	5,96 %

Ostatné strany nezískali potrebných 5 % voličských hlasov.

Poradie zvolených europoslancov		
1.	Ľudovít Ódor	77 hlasov
2.	Ľuboš Blaha	58 hlasov
3.	Milan Uhrík	44 hlasov
4.	Erik Kaliňák	40 hlasov
5.	Veronika Cifrová Ostrihoňová	32 hlasov
6.	Monika Beňová	32 hlasov
7.	Judita Laššáková	32 hlasov
8.	Martin Hojsík	17 hlasov
9.	Katarína Roth Neveďalová	16 hlasov
10.	Branislav Ondruš	15 hlasov
11.	Ľubica Karvašová	14 hlasov
12.	Milan Mazurek	14 hlasov
13.	Michal Wiezik	8 hlasov
14.	Miriam Lexmann	5 hlasov
15.	Lucia Yar	2 hlasy

Výpis z uznesení z 13. zasadania obecného zastupiteľstva konaného 20. 3. 2024

Prítomní poslanci: Ing. Marián Benka, Peter Černák, Ing. Pavel Čuba, Bc. Jana Majerová, Peter Kováč, Miloš Sauka, Ing. Peter Sedláček, Bc. Zdenko Urva, Pavel Zajac
Ospravedlnený: -
Hlavný kontrolór obce: Pavol Šimun
Za občanov: 1

OcZ 13 – 1/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje program zasadnutia obecného zastupiteľstva podľa pozvánky. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 2/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová určuje Zuzanu Kútnu za zapisovateľku zápisnice, Ing. Pavla Čubu a Miloša Sauku za overovateľov zápisnice. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 3/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová volí návrhovú komisiu v zložení: Bc. Jana Majerová, predseda, Miloš Suka, člen, Peter Kováč člen. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 4/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová berie na vedomie správu o plnení uznesení predloženú hlavný kontrolórom obce. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 5/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová
I/ berie na vedomie
zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonanú rozpočtovým opatrením č. 2/2024 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne povolené prekročenie príjmov a výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií, ktorou sa upravili prenesené kompetencie

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	3 406,00	12 278,00
Kapitálové	0,00	0,00
Finančné operácie	8 872,00	0,00
Spolu	**12 278,00**	**12 278,00**

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 6/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová ***I/ berie na vedomie***
návrh na zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonaním rozpočtového opatrenia č. 3/2024 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne presun rozpočtovaných prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu, povolené prekročenie príjmov a výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií podľa predloženého návrhu:

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	220,00	5 580,00
Kapitálové	0,00	0,00
Finančné operácie	5 360,00	0,00
Spolu	**5 580,00**	**5 580,00**

II/ schvaľuje
zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonaním rozpočtového opatrenia č. 3/2024 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne presun rozpočtovaných prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu, povolené prekročenie príjmov a výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií podľa predloženého návrhu:

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	220,00	5 580,00
Kapitálové	0,00	0,00
Finančné operácie	5 360,00	0,00

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 7/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová na základe predložených žiadostí
A. berie na vedomie
žiadosť Ing. Róberta Jančíka o zámenu pozemkov v k.ú. Ľubietová s Obcou Ľubietová a to :
Ing. Róbert Jančík časť parcely KN C 266, trvalo trávny porast, o výmere 796 m²
Obec Ľubietová časť parcely KN C 1106/2, zastavané plochy a nádvoria, o výmere 164 m²
B. konštatuje, že
pozemky bezprostredne hraničia s nehnuteľným majetkom vo vlastníctve žiadateľa
C. súhlasí
so zverejnením zámeru na zámenu pozemkov v k.ú. Ľubietová a to podľa § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, ako dôvody hodné osobitného zreteľa. Žiadosť bude opätovne prerokovaná po vypracovaní geometrického plánu a zverejnení zámeru obce na zámenu pozemkov. Uvedená zámena zhodnotí a zlepší využiteľnosť pozemkov Obce Ľubietová a vysporiada parcely pod miestnymi komunikáciami. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 8/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová
A. berie na vedomie
žiadosť Stanislava Polónyho o rozšírenie prístupovej komunikácie pre rodinný dom súpisné číslo 602, na ulici Močilie v k.ú. Ľubietová
B. poveruje
Starostu obce, aby jednal o možnosti rozšírenia miestnej komunikácie pre rodinný dom súpisné číslo 602, na ulici Močilie v k.ú. Ľubietová, s Františkom Kolačným a Zuzanou Kolačnou, majiteľmi parcely KN C 274/1, záhrada o výmere 2245 m², o odpredaji časti ich parcely na rozšírenie miestnej komunikácie.Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 9/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje
Dokončenie zámeny pozemkov medzi obcou Ľubietová a Danielou Búgelovou v k. ú. Ľubietová s Obcou Ľubietová a to pozemkov, ktoré chybou neboli zahrnuté v zmluve č. 29/2022 zo dňa 30.9.2022 a to:
parcely KN C 1997/10, vodná plocha, o výmere 2 m², KN C 1218/6, trvalo trávny porast, o výmere 53 m², KN C 1218/7 trvalo trávny porast, o výmere 18 m². Uvedená zámena ukončí zámenu pozemkov medzi obcou Ľubietová a Danielou Búgelovou a zhodnotí a zlepší využiteľnosť pozemkov obce.Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 10/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje
Vyhlásenie výberového konania na funkciu riaditeľa /riaditeľky/ Základnej školy s materskou školou T.G.Masaryka Ľubietová. + príloha s podmienkami VK. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté
OcZ 13 – 11/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje.
Správu o vykonanej kontrole hlavným kontrolórom obce v zmysle plánu kontrolnej činnosti obce za 2. polrok 2023. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 13 – 12/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje
Ročnú správu o kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce za rok 2023. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

Výpis z uznesení obecného zastupiteľstva zo 14. zasadania konaného 12.4.2024

Prítomní poslanci: Peter Černák, Peter Kováč, Miloš Sauka, Bc. Zdenko Urva, Pavel Zajac
Ospravedlnený: Ing. Marián Benka, Ing. Pavel Čuba, Ing. Peter Seláček
Neprítomná: Bc. Jana Majerová
Hlavný kontrolór obce: Pavol Šimun
Za občanov: 0

OcZ 14 – 1/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová schvaľuje program zasadnutia obecného zastupiteľstva podľa pozvánky. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 14 – 2/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová určuje Zuzanu Kútnu za zapisovateľku zápisnice, Miloša Sauku a Petra Kováča za overovateľov zápisnice. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.

OcZ 14 – 3/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová volí návrhovú komisiu v zložení: Pavel Zajac, predseda, Miloš Suka, člen, Peter Černák člen. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 14 – 4/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová berie na vedomie správu o plnení uznesení predloženú hlavný kontrolórom obce. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 14 – 5/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová
I/ berie na vedomie
návrh na zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonaním rozpočtového opatrenia č. 4/2024 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne povolené prekročenie príjmov a výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií podľa predloženého návrhu:

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	0,00	3 160,00
Kapitálové	0,00	17 868,00
Finančné operácie	21 028,00	0,00
Spolu	**21 028,00**	**21 028,00**

II/ schvaľuje
zmenu rozpočtu obce Ľubietová vykonaním rozpočtového opatrenia č. 4/2024 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne povolené prekročenie príjmov a výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií podľa predloženého návrhu:

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	0,00	3 160,00
Kapitálové	0,00	17 868,00
Finančné operácie	21 028,00	0,00
Spolu	**21 028,00**	**21 028,00**

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté.
OcZ 14 – 6/2024 - Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová ***schvaľuje*** úpravu uznesenia č. OcZ 22-5/2013 zo dňa 26.júna 2013 nasledovne :
Obecné zastupiteľstvo obce Ľubietová ***schvaľuje***
zmluvu o vysporiadaní podielového vlastníctva na LV 1357, parciel KN – E 2577, o výmere 33 m², ostatná plocha a parcely KN – E 2578, o výmere 1 1199 m², trvalý trávny porast, medzi Obcou Ľubietová a Ondrejom Mikulášom tak že :
Obci Ľubietová pripadnú parcely:
KN – C 1269/4 o výmere 61 m² zastavané plochy a nádvoria
KN – C 1269/5 o výmere 27 m² zastavané plochy a nádvoria
KN – C 1269/7 o výmere 40 m² zastavané plochy a nádvoria
KN – C 1269/11 o výmere 418 m² zastavané plochy a nádvoria
KN – C 1270/3 o výmere 5070 m² trvalý trávny porast
Spolu výmera parciel 5616 m²
Ondrejovi Mikulášovi pripadne parcela:
KN – C 1267/3 o výmere 5616 m² trvalý trávny porast
Zmluvné strany sa dohodli, že k rozdeleniu parciel v zmysle čl. II, dôjde bez odplaty, lebo každej strane pripadne rovnaká výmera pôvodných pozemkov. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyseľne prijaté. ***Spracovala Z. Kútna***

Náučný Banský chodník Ľubietová – Podlipa otvorený

12. máj 2024

Občianske združenie Libetha v spolupráci s Banskobystrickým geoparkom a obcou Ľubietová otvorili sezónu na Banskom chodníku Ľubietová – Podlipa komentovanou prechádzkou.

Galakoncert Šláger paráda

9. jún 2024

Účinkujúcich tohto populárneho hudobno zábavného programu sme v Ľubietovej privítali 9. júna.

Bol to program plný výbornej nálady, hudby pre všetky vekové kategórie, či hovoreného slova plného životného optimizmu. Navštívili nás osobnosti známe z televíznej obrazovky ako Maja Velšicová – herečka, speváčka a rozprávačka dobrých vtipov, Božanka – populárna speváčka pochádzajúca z Belehradu, Duo Rytmus, Martin Jakubec – interpret populárnych melodických šlágrov, ktorý stál pri zrode hudobnej československej televízie Šlágr TV a televízie TV OSEM. Nepochybne svojou bezprostrednosťou a temperamentnosťou oslovuje široké divácke publikum. Ináč to nebolo ani v Ľubietovej. Sála bola plná šťastných a usmievavých divákov nielen z Ľubietovej, ale aj z okolitých obcí.

Jana M.

Školstvo

Deň matiek

12. máj 2024

Deň matiek patrí medzi najdojemnejšie sviatky, pretože matka je najdôležitejším človekom na svete. Od útleho detstva stojí pri každom našom kroku, je symbolom opory, pochopenia, obetavosti, stojí pri nás v dobrom aj v zlom. Poľutuje a zároveň miluje svoje deti za každých okolností. Deti našej základnej školy prejavili svoju vďaku mamám, starým mamám krásnym kultúrnym programom v kultúrnom dome v druhú májovú nedeľu. Mamičky dostali od detí okrem kytice uvitej z piesní, básní a tancov aj malý voňavý darček a kvietok ako pozornosť obecného úradu v Ľubietovej.

Všetky kvety do rúk mamy,
skladám ako drahokamy.
Za jej lásku, plnú nehy,
za zelené detské brehy.
Za jej štedrosť, starosť v hlave,
za dni šťastné, za dni hravé,
za rozprávky nad kolískou, z
a to, že vždy stojí blízko.

J. M.

Oslávili sme MDD

1. jún 2024

Deti sú často obrazom nás dospelých. V ich dušiach sa ako v zrkadle odrážajú hodnoty, postoje, radosti, či smútky. Sú to bytosti, ktoré s obdivom hľadia na náš každý krok a veria, že to, čo urobíme, je správne. My dospelí, rodičia, starí rodičia, pomáhame deťom prežívať pocity šťastia, radosť a naplnenie túžob. Prvý júnový týždeň pre deti k ich sviatku zorganizovala základná škola s materskou školou deň plný prekvapení a zábavy v obecnom parku. Úsmev na tvárach detí bolo to, čo chceme vidieť vždy. Čakali na nich ukážky práce záchranárov, športové súťaže a nechýbala ani sladká odmena.

Úspešní deviataci

V Banskej Bystrici sa 24.5.2024 uskutočnila súťaž s názvom Medzníky 2. svetovej vojny, ktorá so sebou nesie hlboké poslanie a odkaz pre mladú generáciu. Jej cieľom je nielen prehlbovať a rozširovať vedomosti z dejín, ale aj upevňovať úctu k minulosti, najmä k obetiam fašizmu a hrdinstvu tých, čo stáli v odboji proti nemu. Pod záštitou organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, sa organizuje súťaž , ktorá pripomenula významné udalosti, ako je Slovenské národné povstanie, druhú svetovú vojnu a víťazstvo nad fašizmom. Súťaž okrem iného podnecuje žiakov k tolerantnosti a porozumeniu k iným kultúram a národom. Vytvára priestor na objavovanie nových foriem tvorivej práce pri poznávaní dejín a podporuje talentovaných žiakov, ktorí majú záujem o hlbšie pochopenie minulosti

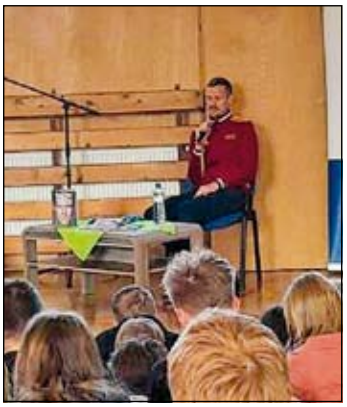
Medzi súťažiacimi boli aj naši žiaci, ktorých pripravoval učiteľ dejepisu a obsadili 3. miesto. Blahoželáme !

Náš obdiv a úcta

Olympijského víťaza a majstra sveta Mateja Tótha poznáme z televíznej obrazovky aj rozhlasu. Vďaka pani učiteľke Strakovej, ktorá zorganizovala besedu, sme sa so sympatickým športovcom zoznámili aj osobne.

Zaujímavo odpovedal na zvedavé otázky kladené siedmakmi. Naši reportéri sa pripravili ozaj zodpovedne, veď beseda trvala takmer dve hodiny. Matejovi prajeme aj po skončení športovej kariéry pevné zdravie a veľa úspechov.

Školstvo

Rovesnícke učenie

Počas mája sa na niektorých hodinách v škole vymenili roly. Žiakov sa stali učitelia. Lenže neučili vo svojej triede, ale vo vyššom ročníku. Prváci si trúfli až na deviatakov. Prvácky výklad o včelách prekvapil, nad otázkami a úlohami museli deviataci dobre porozmýšľať. Vtipná a zaujímavá metóda mala úspech vo všetkých ročníkoch.

Úspešní čitatelia

Na každoročnom stretnutí všetkých žiakov 1. stupňa sme si vypočuli najlepších troch čitateľov z každého ročníka. Pre postup na túto prezentáciu bolo potrebné získať aj čo najviac bodov z porozumenia textu. Žiacka aj učiteľská porota sa zhodla na tom, kto nás bude reprezentovať na obvodnom kole v Slovenskej Ľupči. Reprezentovali nás ozaj vzorne. Každý sa vo svojej kategórii umiestnil na ocenenom mieste.

1. ročník – Andrej Murgaš – 1. miesto
2. ročník – Radoslav Holub – 3. miesto
3. ročník – Andrea Lišuchová – 3. miesto
4. ročník – Filip Majoroš – 2. miesto

Za absolútneho víťaza Ľupčianskeho čitárika odborná porota vyhlásila **Andreja Murgaša.** BLAHOŽELÁME!

Víťazi Ľupčianskeho čitárika

Absolútny víťaz Andrejko Murgaš

Medzinárodný deň detí v našej škôlke

Milé deti, ďakujeme vám, že ste také, aké ste, že nás dospelých učíte jednoduchosti v tomto komplikovanom svete. Tešíme sa na ďalšie radostné chvíle, ktoré s vami prežijeme.

Deň Zeme

Deň Zeme je tou správnou príležitosťou učiť naše deti vzťahu k prírode, k ochrane nášho životného prostredia. Preto pani učiteľky vzali deti vonku, kde aktívne zbierali odpad po tých, ktorí sa nevedia slušne správať a treba ich naučiť, že odpad patrí do koša.

Čo sme sa naučili ? Choďte na prechádzku do lesa a vnímajte, počúvajte ho. Zasaďte si obľúbenú rastlinku. Rozprávajte sa o dôležitosti ochrany Zeme a prírody vo vašom okolí. Šetrite elektrinu. Choďte do práce na bicykli namiesto autom. Obmedzte používanie plastov. Skúste ísť na nákup do obchodu a použite vlastné plátenné tašky. Neplytvajte potravinami. Pokúste sa spracovať všetko, čo máte v chladničke skôr, než sa to pokazí. Trieďte odpad. Urobte si deň bez mäsa. Nenakupujte, čo skutočne nepotrebujete. Pohľadajte si vo svojom okolí dobrovoľnícku aktivitu - môže ísť o čistenie lesa, či okolia vášho bydliska od odpadkov, zber žiab z ciest, sadenie stromčekov a podobne.

Deň s poľovníkom v MŠ

Deti spoznali jedno z ďalších povolaní v rámci spoznávania regiónu. Počas stretnutia sa zoznámili s flórou a faunou našich lesov, vysvetlili si prečo je dôležitá ochrana prírody.

Poníky

Cesta na Podlipu

Za posledné obdobie sme dostávali veľa otázok zo stany obyvateľov Ľubietovej časti Podlipa, ako dlho budú chodiť po rozbitej ceste. Ubezpečovali sme ich, že cesta bude hotová čo nevidieť. Obecné zastupiteľstvo sa touto témou zaoberalo už dlhší čas. Finančné prostriedky boli schválené, technické riešenie prekonzultované na odbornej úrovni, dokonca je už podpísaná aj zmluva so zhotoviteľom stavby cesty. V posledných dňoch boli realizované prípravné práce zo strany obce (rozšírenie cesty, odvodnenie). Práca je začatá, v dohľadnom čase sa môžeme tešiť na dokončenie a tým aj slušný prístup do tejto lokality.

J. M.

Nízko-kapacitné centrum pre seniorov

Naša obec je vlastníkom viacero nehnuteľností, ktoré sú v zlom technickom stave. Jednou z nich je aj budova, v súčasnosti už bývalého zdravotného strediska. Preto obecné zastupiteľstvo so starostom obce hľadalo riešenie, ako tento stav zmeniť a súčasne aj vyriešiť využiteľnosť samotného objektu. Po vzájomnej dohode padlo rozhodnutie využiť objekt s ponechaním prednej časti ako ordinácie, zvyšok využiť ako nízko-kapacitné centrum pre starších obyvateľov našej obce. Boli oslovení dvaja nezávislí architekti s požiadavkou vypracovania štúdie svojich predstáv, ako celý tento zámer uchopiť. Máme teda k dispozícii dve riešenia. Financovanie rekonštrukcie Zdravotného strediska bolo pôvodne plánované z európskych fondov, no nakoniec sa ukázalo ako neaktuálne pre nesplnenie požadovaných podmienok. Z týchto dôvodov sa v súčasnosti hľadajú iné zdroje fianancovania.

Koncepcia návrhu Ing. arch. Simony Thotovej

Návrh architektov Ing. arch. Simony Tothovej a kol. vychádza z kontextu a potrieb obce Ľubietová. Celková koncepcia návrhu rešpektuje charakteristickú zástavbu a tvar domov v Ľubietovej, v ktorých sústava objektov sústredených prevažne okolo dvora poskytuje pocit súkromia a bezpečia. Dvor je medzipriestorom často prístupným priamo z ulice a zároveň prepojený so zeleňou zadnej záhrady. Návrh berie do úvahy rozmery a proporcie existujúceho objektu (veľkosť, tvar a sklon strechy) a je prostredníctvom historických mapových podkladov naviazaný na existujúcu mestskú štruktúru – námestie ohraničené evanjelickým kostolom, Evanjelickým domom, zástavbou rodinných domov a podporený blízkym, nateraz nevyužitým malebným prostredím potoka Vodka. Návrh zachováva existujúci objekt a svojim rešpektom k historickej vrstve na budovách slúžiacich občianskej vybavenosti prezentuje citlivý, efektívny a nenáročný príklad ako pracovať s existujúcim objektom v prípade jeho nového využitia.

Návrhy v predstavenej podobe nie sú architektonickou štúdiou, predstavujú iba koncepčné návrhy, ktoré preverujú možné usporiadanie nového nízko-kapacitného zariadenia na riešenom pozemku, so zachovaním pôvodného objektu.

Variantné riešenie - Koncept 01

V navrhovanom rozšírení existujúceho objektu je umiestnených šesť jednotiek rôznych plošných veľkostí a malé zdravotnícke centrum s rozlohou 23 m2. V zadnej časti pozemku je priečne umiestnená novostavba s minimálnou zastavanou plochou o rozlohe 104,5 m2. Novostavba je spojená s existujúcim objektom pomocou gánku. Gánok, ktorý môže byť navrhnutý buď ako interiér (zatvorený) alebo exteriér (otvorený), tak vytvára centrálny verejný priestor pre nové nízko-kapacitné komunitné zariadenie. Gánok sa otvára smerom na Evanjelicky kotol, pričom v tomto mieste je v budúcnosti možné vybudovať nové prepojenie cez potok Vodka.

Variantné riešenie - Koncept 02

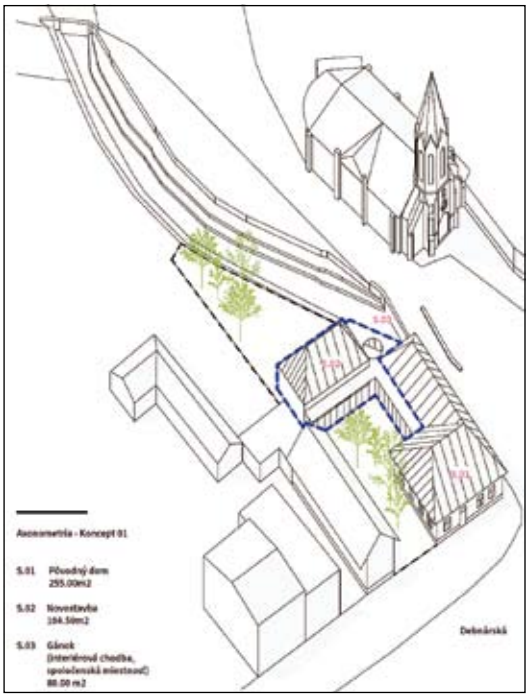
Tento variantný architektonický návrh pracuje s väčšou novostavbou, so zastavanou plochou o rozlohe 180 m2. Nový, navrhovaný objekt je posunutý do zadnej časti pozemku a umiestnený paralelne s už existujúcim objektom a dokopy ich prepája centrálny gánok. Podobne ako pri Koncepte 01 aj tu je gánok centrálnym verejným priestorom pre nové nízko-kapacitné zaradenie. V objekte je umiestnených sedem ubytovacích jednotiek rôznych veľkostí a dve ordinácie pre zdravotníkov. V tomto prípade je umiestnenie zdravotníckeho vybavenia umiestnene v prednej časti objektu, ktoré je prístupné z ulice. V tomto koncepčnom riešení sa navrhuje obnovenie vstupu z čelnej fasády, ktorá bola v minulosti počas stavebných zmien zamurovaná a presunutá do bočnej prístavby.

(Ing. arch. Simona Tothová)

Koncepcia návrhu Lukáša Obernauera

Druhá štúdia od Lukáša Obernauera ATELIERLO, s. r. o. rieši prestavbu zdravotného strediska na komunitné bývanie pre seniorov, počíta s asanáciou pôvodnej budovy a výstavbou úplne nového dvojpodlažného objektu.

Stavebná komisia P. Kováč

Učme sa separovať

Separovanie, resp. triedený zber komunálnych odpadov (t. j. odpadov od občanov) je činnosť, pri ktorej sa oddelia zložky komunálnych odpadov. Ide o mechanické oddelenie (napr. rukou) určitej časti odpadu a jej umiestnenia do samostatnej nádoby na to určenej. Hlavný význam separovaného zberu odpadov spočíva vo zvyšovaní **environmentálneho povedomia**.

Triedenie odpadu je jednou z ciest ako urobiť niečo pozitívne pre ochranu a záchranu nášho životného prostredia. Všetci z nás produkujeme odpad, avšak každý z nás sa môže správať ekologicky a začať s triedením odpadu hneď zajtra. Vďaka separovanému zberu odpad nekončí na skládkach, čiernych skládkach, ale je recyklovaný a znova použitý na výrobu nových produktov. Aj vďaka triedeniu odpadov môžeme prispieť k čistejšiemu a zdravšiemu životnému prostrediu.

Separujeme už aj papier

V minulosti bol papier prakticky jediným používaným obalovým materiálom. V súčasnosti aj napriek dominancii plastov, spotreba papiera stúpa. Podiel papierového odpadu v celkovom množstve komunálneho odpadu z domácností je približne 14 percent. Papier sa dá recyklovať 5 až 8-krát a potom je možné ho kompostovať, čo výrazne znižuje znečisťovanie životného prostredia. Aj z recyklovaného papiera sa vyrábajú veľmi kvalitné výrobky a recyklácia znižuje konečné ceny pre spotrebiteľov. Jedna tona zberového papiera zachráni takmer 17 stromov.

Odpad je vec, ktorej sa chce jej majiteľ za každú cenu zbaviť, alebo tiež hnuteľná vec, ktorej odstránenie (zneškodnenie) je potrebné z hľadiska starostlivosti o zdravé životné podmienky a ochranu životného prostredia. Toto je odborná definícia odpadu. A častokrát si pod týmto pojmom predstavíme len komunálny odpad, ktorý však nie je jediným typom odpadu.

Nekontrolovateľný nárast odpadov nastal v 60. rokoch 20. storočia ako dôsledok **veľkovýroby, enormného nárastu používania plastových materiálov a rozvoja konzumnej spoločnosti**, kde sa nakupovanie vecí stalo takmer životným štýlom.

V prírode len ťažko nájdete takéto veci, pokiaľ ich tam naozaj neprinesol človek. Biologický prírodný systém sa zakladá na princípe kolobehu – to, čo zanikne, je základom pre niečo iné, vznikajúce.

Triedenie odpadu a jeho následná recyklácia sú jedným z možných riešení nakladania spoločnosti s odpadmi, ale určite nie prvotným. V posledných desaťročiach sa rovnako objavili iné možnosti – tzv. myšlienky bezodpadovosti, teda snahy o nevytváranie žiadneho odpadu.

Ešte dôležitejšie sú všetky aktivity, ktoré nás nabádajú k prevencii pri tvorbe odpadov. Týka sa to hlavne zmeny myslenia a vedomého rozhodovania, čo urobím s „nepotrebnou" vecou – musím si ju kúpiť práve teraz, potrebujem ju práve teraz, môže ju ešte niekto použiť, môžem ja použiť túto vec iným spôsobom, môžem si ju niekde požičať?

Ide o hierarchiu odpadového hospodárstva, kde triedenie a recyklácia stoja až na treťom mieste a skládkovanie - vyhodenie veci vo forme odpadu - až na piatom.

Separovanie a nakladanie s odpadom je neutíchajúcou témou nielen na Slovensku, ale aj v celom svete. Ak nás nepresvedčia o potrebe separovania hrozby ekologických katastrof potvrdených vedcami, tak potom čo? Táto téma bude vždy aktuálna a my sa musíme naučiť túto výzvu rešpektovať, kým nie je neskoro. Naša obec stále má čo robiť, aby zvýšila percento triedenia odpadu. Zďaleka nemáme vyhrané. Skúsme sa nad tým vážne zamyslieť a pripojme sa k tým, ktorí berú separovanie vážne.

Ďakujeme.

J. M.

DANCE STUDIO BY ANETA

O NÁS

Po 14-tich rokoch tanca rôznych štýlov a úspechov na popredných priečkach, som sa rozhodla otvoriť si vlastný tanečný krúžok pre deti. Chcem vytvoriť priestor, kde sa deti môžu vzdelávať, rozvíjať svoje schopnosti, učiť sa sústredenosti a správnemu držaniu svojho tela.

Na tréningu sa dieťa naučí tanečné pohyby niekoľkých štýlov, ktoré potom zakomponuje do tanečných krokov a následne sa naučí choreografiu. Počas nacvičovania si obohacuje pamäť a zlepšuje si rytmus hudby.

Okrem tanečných tréningov Vás u nás čakajú rôzne akcie, súťaže, vystúpenia, workshopy a veľa iného.

TANEČNÉ ŠTÚDIO V ĽUBIETOVEJ

Od svojho založenia v roku 2023 nesie naše Tanečné štúdio plameň vášne pre tanec a umenie vo svojom srdci. A toto jarné obdobie nebolo výnimkou! Počas nášho Denného Jarného Campu sme pre deti pripravili nezabudnuteľné zážitky, ktoré sa zapísali v ich spomienkach ako farebné kvapky dobrodružstva.

Náš Denný Jarný Camp bol pestrý a plný kreativity. Okrem tanca sme našim malým umelcom ponúkli rôznorodé dielne, vrátane výroby náramkov a mydiel, aby sme rozvíjali ich zručnosti a predstavivosť. A pre tých, ktorí túžili po športovej zábave, sme zorganizovali dynamickú jógu a športový deň plný hier a výziev. Vrcholom tohto úžasného campu bolo nepochybne naše grandiózne záverečné diskotékové poobedie, kde sa naše hviezdy mohli vyblázniť na rytmus obľúbených melódií a osláviť svoje úspechy a nové priateľstvá.

No a čo naša nedávna súťaž s názvom DanceMoves v marci? Tieto mladé talenty sa v nej postavili na pódium a ukázali svoje schopnosti pred porotou. Ich úsilie a láska k tancu sa vyplatili, každý tanečník si vytancoval pekné ceny. Získali zlaté, strieborné a bronzové poháre, medaily a nezabudnuteľné darčeky, ktoré im pripomenú ich triumf aj v budúcich rokoch.

A na čo sa môžu všetky vaše deti (aj netanečníci) tešiť v najbližšom čase ? Denné Letné Campy, ktoré nás čakajú už toto leto, sľubujú ďalšiu dávku neskutočných aktivít a zážitkov. A od októbra roku 2024 sa tešíme na ďalší tanečný rok, kde budeme tancovať do nových dobrodružstiev a snov!

Ak rád/a tancuješ a miluješ hudbu, pridaj sa k nám. Prihlásiť sa môžeš cez tel.č. 0948 107 247. A nezabudni nás sledovať na našich sociálnych sieťach. Tešíme sa na Vás!

Facebook: DANCE STUDIO BY ANETA
Instagram: dancestudio_by_aneta

Aneta Šotíková

Beseda so spisovateľom Petrom Holkom

22. marec 2024

V rámci Mesiaca knihy Kultúro-školská komisia pozvala všetkých, ktorí radi čítajú na besedu s dramatikom, publicistom, autorom literatúry pre mládež Petrom Holkom, ktorého tvorba je spätá aj s Ľubietovou, jej prírodou, či so životom jej obyvateľov, ktorí sa stali jeho priateľmi, či známymi.

Veľkonočné tvorivé dielne

23. marec 2024

Zorganizovať tvorivé dielne pre deti pred sviatkami Veľkej noci bol veľmi dobrý nápad. Tak sa rozhodli funkcionári Evanjelického A. V. cirkevného zboru v Ľubietovej a túto myšlienku sa podarilo uskutočniť 23. marca v priestoroch Evanjelického domu v Ľubietovej pod vedením zručných domácich lektorov a lektoriek. Spoločne s deťmi zdobili perníčky, vyrábali veľkonočné ozdoby a tí odvážnejší sa učili pliesť korbáče. Práca im išla od ruky a výsledok ich snaženia bol nádherný.

J. M.

Divadelné predstavenie Kompletná slovenská klasika za 60 minút

21. apríl 2024

Čo predviedli dvaja skvelí herci Tomáš Pohorelec a Juraj Haviar.

My, Slováci, sme boli vždy skromní, ale tomu je koniec. Keď uvidíte toto dielo, už nič viac nebudete potrebovať vidieť. Všetko, čo musíte vedieť je v tomto diele, a čo v ňom nie je, to nezaslúži si, aby s tým vaše oči zabíjali čas. Po zjavení sa tohto diela, všetky divadlá na celom svete môžu byť zavreté. Potulné dividlo J+T vo svojej novej autorskej inscenácii prináša kompletnú slovenskú divadelnú klasiku. O podobné dielo sa už pokúsili naši anglický kolegovia. Tí však boli schopní podať iba tvorbu Wiliama Shakespeara a trvalo im to nekonečných 120 minút.

Čo tam po Shakespearovi? Dodnes sa nevie, či vôbec existoval. My vám za dvojtretinový čas a tretinové vstupné prinesieme mnohonásobne viac autorov. To sú tisícky a tisícky strán, ktoré nemusíte čítať, navyše, zadarmo. Tie hodiny, ktoré by ste museli zbytočne stráviť v divadle na predstaveniach ani nebudeme počítať.

Ján Chalupka, Jozef Hollý, Ján Palárik, Jonáš Záborský, František Urbánek, Jozef Gregor Tajovský. Nič horšie sa nemôže stať spisovateľovi ako to, že sa z neho stane klasik. To ho natrepú do učebníc a tam je zavretý, nikto ho nečíta, väčšina študentov vlastne aj nenávidí. Vlastne je ešte niečo horšie, čo sa môže autorovi stať a to, že sa z neho stane slovenský klasik. Lebo u nás sa učebnice nielenže nečítajú, ale ani netlačia.

Potulné divadlo J+T

Pre Teba – koncert žiakov ZUŠ

Koncert žiakov ZUŠ Brusno bol venovaný mamičkám a oteckom s vďakou za ich opateru, starostlivosť a lásku, ktorú im preukazujú aj tým, že ich podporujú v oblasti umeleckého vývoja. Deti predviedli, čo sa naučili v hre na klavíri, v hre na husliach, v hre na gitare, či speve.

Náuka remesla tesárskeho

23. 5. – 26. 5. 2024

Ide o druhý ročník tejto zaujímavej, priam atraktívnej akcie, ktorú usporiadala tesárska partia s názvom „Crmomani". V tomto roku to bolo práve v Ľubietovej, kde si desať prihlásených účastníkov malo možnosť vyskúšať rôzne tradičné tesárske postupy, ktoré sa používali pri zhotovení jednoduchej zrubenej stavby.

Myšlienka usporiadať takéto podujatie práve tu, vznikla pri jednej prechádzke, keď sme videli, v akom stave sú miestne chátrajúce štáliky (senníky). Sme presvedčení, že by bola škoda, aby Ľubietová o tieto nádherné krajinotvorné prvky prišla. Nielen v chotári, ale aj v dedine sú stavby, ktoré by si zaslúžili svoju pozornosť. Aj to je dôvod, prečo sme vybrali práve toto miesto a chceme aj budúce ročníky usporiadať tu.

U účastníkov zožala táto akcia veľký úspech. Významná pomoc sa nám dostala aj od miestnych ľudí - Peťo Kováč, obecná píla, Miro Filadelfi, skvelé kuchárky Dada Hajdúchová, Evka Potančoková a Majka Majorošová, ktorým touto cestou ďakujeme.

Našim zámerom je vzdelávať ľudí v oblasti tradičného tesárstva. Učiť záujemcov stavby vhodne opraviť. A aj takýmto spôsobom v nich vybudovať vzťah k stavbám, ktoré postavili ruky našich predkov.

Lepiešovci
Foto: S. Pupalová

Turíce v Grajciari

18. máj 2024

Sviatok Zoslania Ducha Svätého je známy aj pod názvom Turice.

Turíce spájajú kresťanské významy so starými symbolmi z predkresťanskej éry. Tento sviatok je okrem cirkevného významu spojený s otváraním studničiek a so sadením májov. Niektoré pohanské zvyky, ktoré naši predkovia praktizovali na Turíce, v určitej forme vydržali dodnes. Tieto zvyky sa spájali so začiatkom jarných prác. Domov sa nosili zelené ratolesti a bahniatka, ktoré mali ochranné vlastnosti. Ratolesti mali za úlohu priťahovať dobré sily a chrániť pred zlými. Ďalším prejavom zameraným proti zlým silám bolo aj praskanie bičom na lúkach a turičné vatry, ktoré sa tradovali dlhé roky aj v Ľubietovej

Podľa pranostík ľudia mali radosť z jasného a slnečného počasia počas svätodušných sviatkov, pretože mohli dúfať v hojnosť úrody. Naopak, mokré Turice vyvolávali obavy z ohrozenia kvality sena i obilia. V noci zo soboty na turičnú nedeľu dávali mládenci svojím vyvoleným pred dom alebo do plota ozdobné stromčeky. Rozšírené je stavanie májov – osekaných vysokých stromov - briez, niekde tiež smrekov, bohato vyzdobených farebnými mašľami. Máje sa stavajú pred domy, kde majú dievku na vydaj, ale tiež jeden centrálny do centra obce. V Ľubietovej sa stavali máje aj pred Hornou krčmou. Tento symbol je centrom pozornosti – máje sa stavajú so spevom a ľudovou hudbou.

J. M., Foto: S. Pupalová

FSk Debnár stavia máj

C. J. Handzo – majster slova a muž činu

Keď sa ľubietovský evanjelický farár Ctibor Ján Handzo po 15 ročnom pôsobení v ľubietovskom zbore v marci 1950 v preplnenom kostole lúčil so svojimi milovanými Ľubietovčanmi, Šajbanmi a Povrazníčanmi vo svojej kázni povedal aj tieto myšlienky:

„Pekný je tento náš starobylý ľubietovský zbor, veľká a krásna je jeho minulosť, sú tu však i skvelé a milé stránky zo súčasnosti. Verte, všetky mi ostanú v jasnej pamäti až do smrti. Minulosť tu hovorí o veľkej láske k Bohu, prítomnosť o žeravej ľudskej túžbe, aby ľudia boli bratmi. Ale ja Vám prezradím: vtedy, od jesene 1944 do jari 1945, keď sme do tohoto chrámu prichádzali tichí, pokorní ..., keď bolo treba načerpať sily z modlitieb, keď sme cítili, že sa nám Boh prihovára ..., keď bolo treba prichýliť, živiť, podporovať úbohých ..., vtedy bola naša cirkev najkrajšia. Nežičím nám, aby sme museli tieto ťažké časy niekedy znova prežívať - ale toho ducha potrebujeme – lebo bol to duch obetavej, jasnej lásky, ozajstných samaritánskych úloh".

Venované pamiatke 80. výročia SNP

Slova jsou bylinky co jenom krátce kvetou
Zavoní, potěší a pohladí ti duši,
Na chvíli rozehrají sonátu mnohovětou,
Těm kteří mají srdce a zrovna nejsou hluší.

Nevadí, že pak řeknou sbohem či na schledanou
Že zbyde jenom pěna co na rtech vzkypěla
Kapičkou v moři času se nejspíš všechna stanou
Bez nich by ale moři ta kapka chyběla.

F. Novotný, ***Jak se hladí duše,***
Radioservis a.s. ČR2, Praha

Spomienky na udalosti

Pani Eva Handzová Bombová spomína na aktivity, príbehy a činy svojho otca v mnohých kritických momentoch povstaleckého obdobia takto: *„(Otec) sa s Nemcami, či už so zlopovestne známymi Dirlewagerovcami[1)] alebo zdanlivo civilizovanejšími armádnymi veliteľmi vždy, vďaka perfektnej nemčine, bil za svojich alebo cudzích ľudí a že v horách mali po potlačení povstania napokon cenné informácie priamo od Nemcov, konkrétne od doktora Nahra, bol i otcov skromný podiel, keď v tomto zriedkavom prípade úspešne apeloval na Nahrove kresťanské hodnoty.*

C. J. Handzo sa pri svojom pôsobení v Ľubietovej, okrem mnohých iných humanitárnych činov zaslúžil ▶

o záchranu archívu povstaleckého banskobystrického Slobodného vysielača, na čo vo svojich zápiskoch zo dňa 9.4.1945 skromne spomína: *„Popoludní prišiel na vojenskom aute na faru priateľ Gabo Rapoš, ktorému som s radosťou mohol odovzdať neporušený archív revolučného banskobystrického vysielača tak, ako mi ho v októbri (1944) zveril do opatery.“* Pani Eva spomína, že *„otec vzácny archív schoval v cirkevnom archíve za staré, švabachom písané zaprášené zväzky cirkevných písomností zo stredoveku a dúfal, že si ich nikto nevšimne. Ibaže, medzi nemeckými dôstojníkmi sa našli i kultúrnejší ľudia, ktorí sa v archíve zaujímali o osudy prvých nemeckých prisťahovalcov na stredné Slovensko. V tesnej blízkosti archívu pôsobila i cez vojnu poradňa pre matky s deťmi, kde rasovo prenasledovanému doktorovi Zoltánovi Barthovi vypomáhala spolu s inými členkami Živeny aj moja mama Marta – nalepili síce na dvere blízko archívu dvojjazyčné nápisy o hrozbe výskytu nákazlivých chorôb ale otec, pre istotu, potajomky postupne sťahoval vzácny obsah archívu k nám domov. Na faru plnú Nemcov, ale aj evakuantov a utečencov.“* Za tento záslužný čin dostal C. J. Handzo pri prvom výročí Povstania vyznamenanie.

Z pozostalosti po C.J.Handzovi spomína dcéra Eva prejavy vďaky za azyl na fare od rasovo i politicky prenasledovaných rodín: od Generála Ferdinanda Čatloša (od 15.3.1939 do sept. 1944 ministra národnej obrany) za prichýlenie manželky Eleny (v denníku ju spomína ako pani Č.), od rodiny kňaza-martýra Jozefa Bučka, korešpondenciu jeho manželky Lidky, ktorá sa márne snažila o vyslobodenie manžela z väzenia. A bolo ich naozaj v tom čase na fare niekedy aj 17.

Spomína ako si otec do smrti vyčítal, že pre neprítomnosť v Ľubietovej dňa 8. januára 1945 nemohol zabrániť poprave bratov *Juraja a Ondreja Ďurčíkovcov* a ich bratranca *Jána Ďurčíka* zo Šajby a *Roberta Štirbu* z Bratislavy v mestskom parku v Ľubietovej. Na ich pohrebe spomínal na *„schopného Ďurka Ďurčíka ako horlivého funkcionára Úverového družstva, jeho prívetivého brata Ondreja a na ich bratranca Janka, ktorý sa po dlhých mesiacoch šťastne vrátil z východného frontu, kde sa mu nič nestalo, - oženil sa a teraz zahynul“*. Pani Eva spomína aj dôvod prečo otec nebol doma v deň, keď za ním pribehli zúfalí príbuzní obvinených aby pomohol pri ich vyslobodení. C. J. Handzo sedel v tom čase v bystrickej nemocnici pri ťažko zranenom synčekovi Ivanovi, ktorý utrpel úraz v prvý januárový deň r. 1945. K zraneniu došlo po silvestrovských oslavách Nemcov z porozhadzovanej munície, ktorá lákala chlapcov k ich zbieraniu. C.J. Handzo takto spomína na túto hroznú udalosť: *„Spred fary sa v to ráno ozval ohromný výbuch. Vybehol som von .... zo zeme sa ťažko zviechal môj synček Ivan. Skrvavený, popálený v roztrhaných šatách. S bolesťou a hrôzou som priskočil k nemu, tvárička zaliata krvou, očko ranené, z nôh mu do papúč prúdom tiekla krv, členok mal úplne roztrhaný.... „.* Syn Ivan dlho bojoval o život, ktorý mu nakoniec zachránil známy banskobystrický lekár MUDr. Daniel Petelen, aj keď za cenu amputácie nohy. C.J. Handzo a jeho manželka sa striedali pri jeho posteli a v deň tragickej popravy bol práve pri synovi v nemocnici. O sile jeho osobnosti svedčí aj to, že napriek hroznej rodinnej udalosti odslúžil pre cirkevníkov na Nový rok 1945 novoročné služby Božie.

Nasledovali ďalšie udalosti vtedajšej ťažkej zimy r. 1945. Dcéra Eva spomína na deň *„27. januára 1945, keď Nemci dovliekli z hôr 13 chlapov, ktorých označili za partizánov. Boli medzi nimi bývalý poverenik doktor Ševčík, šofér gen. Čatloša – Čamek, jeden muž z Baťovian a ostatní zo Šajby. Otec aj ďalší Ľubietovčania za nich dlho intervenovali, napokon Nemcov na rýchlo pripravenej zakáľačke opili a docielili aby zaistených poslali do Banskej Bystrice, odkiaľ sa postupne, pričinením ďalších statočných ľudí dostali na slobodu“*. Ďalšia krutá udalosť prišla 13. 2.1945 kedy Nemci na základe dohody nemeckej brannej moci a Slovenskej vlády nariadili zhromaždiť mužov od 16 do 60 rokov z Ľubietovej, Šajby a Povrazníka v školskej telocvični. Zásluhou notára Rapoša sa podarilo oslobodiť zo zhromaždených mužov niekoľko osôb (chorí, invalidi, obchodníci, mlynári, štátni a verejní zamestnanci, mnohodetní otcovia a iní, potrební pre chod obce). Zo Šajby priviedli asi 150 mužov z Povrazníka však len starostu a 5 chorých a invalidných mužov, čo sa Nemcom veľmi nepozdávalo a vzali ich ako rukojemníkov do doby kedy prídu ostatní muži z Povrazníka. Celkom odtransportovali 535 mužov, z ktorých väčšina skončila v koncentračných táboroch v Nemecku. Vracali sa pomaly, po skončení vojny okrem tých, ktorí neprežili to šialenstvo na konci ľudáckeho Slovenska a nacistického Nemecka (C.J. Handzo spomína, že ešte 6.marca 1945 bol príkaz Slovenskej vlády na oslavu vzniku Slovenského štátu).

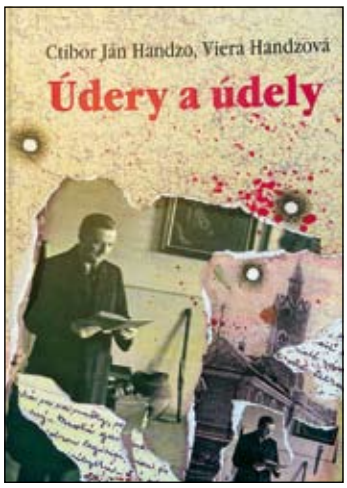
Ďalšie neúnavné osobnosti Povstania

Na tomto mieste je potrebné vyzdvihnúť aj úlohu *Ing. Václava Hollého*, neúnavného vyjednávača s výbornou znalosťou nemeckého jazyka, *Dr. Horvátha*, ktorý tiež neúnavne pomáhal Ľubietovčanom najmä po oslobodení Ľubietovej rumunskou armádou, nakoľko výborne hovoril po rumunsky. Záslužnú prácu vykonal aj staviteľ pán *Hynek Kolíik*, ktorý v obci organizoval národnú milíciu, v ktorej mladí muži a mládenci oblečení v armádnych uniformách s páskami na rukávoch a iniciálkami NM konali poriadkovú službu, zbierali vojenský materiál a zneškodňovali nevybuchnutú muníciu.

Kronika Povstania

V kňazskej správe za rok 1944 pre výročný konvent konaný 1.7.1945 C.J. Handzo uvádza: *„Čo sme prežili, zakúsili, o tom som od 20. augusta 1944 viedol presné kronikárske zápisky, ktoré pravdepodobne budú uverejnené i tlačou v knižnej podobe, aby nám dni hrôz nikdy nevymizli z pamäti pokolenia po nás žijúce mohli vedieť o našom utrpení, slzách, vyliatej krvi, stratách. V tej knihe presne a verne bude všetko zachytené, udalosti, údery, skúšky až po príchod skončenia vojny, oslobodenie 22. marca 1945, po ďakovné služby Božie 8. mája 1945 i príbehy pozdejšie, radostné povzbudzujúce i smutné, skľučujúce, tmavé“*.

K naplneniu jeho želania, aby „kronikárske zápisky“ boli uverejnenie tlačou došlo zásluhou dcéry Viery Handzovej Mihálikovej a vnučky Žofie Novej až po neuveriteľných 56 rokoch v knihe C. J. *Handzo, Viera Handzová* ***Údery a údely****, Žofia Nová, Bratislava 2001*. Je smutné, že komunistická moc, ktorá sa najmä po r. 1948 hlásila k odkazu SNP a oslavovala v ňom všetko možné, si ľudí, ktorí sa bezprostredne Povstania zúčastnili a pričinili sa o záchranu mnohých životov po tak dlhú dobu ani nevšimla.

Poďakovanie

Je mnoho, čo C. J. Handzo počas Povstania vykonal, čo zaznamenal a zanechal pre nás, aby sme pamätali. Bol človek, ktorý aj cez osobné tragédie dokázal pomáhať všetkým, ktorí pomoc potrebovali, dokázal povzbudzovať slovom a činmi tých, ktorí nevládali niesť príkoria doby. Bol pri utrpení rodín, ktoré pochovávali obete bojov v Ľubietovej, na Šajbe a na Povrazníku. S kresťanskou láskou pochovával vojakov Slovenskej armády, partizánov, nemeckých, maďarských a rumunských vojakov a o mnohých podal správu ich rodinám do Nemecka, Maďarska alebo Rumunska, že ich blízki sú pochovaní na cintorínoch v Ľubietovej, na Šajbe alebo na Povrazníku. I tento počin svedčí o jeho veľkej duši humanistu a Človeka.

Cirkevný zbor ECAV v Ľubietovej pri príležitosti životného jubilea C. J. Handza (narodil sa v Pohorelej 15.9.1906) odhalil v kostole pamätnú tabuľu ako spomienku na jeho 15 ročné kňazské pôsobenie v Ľubietovskom cirkevnom zbore. Počas svojho pôsobenia sa stal skutočnou a rešpektovanou autoritou Ľubietovej najmä po napísaní známej knihy *Dejiny ev. a. v. cirkevného zboru v Ľubietovej, (1941)*, ale aj ďalších 7 knižných diel poväčšine historického zamerania. Zomrel v Prešove dňa 1.6.1972.

Viem si predstaviť, že Ľubietová ako obec, pri príležitosti 80. výročia SNP by mohla sprítomniť osobnosť a odkaz C. J. Handza pomenovaním nejakej časti obce, napr. priestor pred evanjelickým kostolom premenovať na námestie C. J. Handza s umiestnením vhodného pamätníka tomuto významnému, ale skromnému dejateľovi.

Brigáda Dirlewanger, tiež známa ako SS-Sturmbrigade Dirlewanger (1944), alebo ako 36. divízia Waffen Grenadier SS (nem. 36. Waffen-Grenadier-Division der SS) alebo tiež ako The Black Hunters (nem. Die schwarzen Jäger) bola jednotka Waffen-SS počas druhej svetovej vojny. Jednotka pomenovaná po jej veliteľovi Oskarovi Dirlewangerovi pozostávala z odsúdených zločincov. Pôvodne vytvorená v roku 1940 z odsúdených pytliakov bola prvýkrát nasadená proti poľskému hnutiu odporu, neskôr v proti partizánskych operáciách v Nemcami okupovanej východnej Európe. Jednotka sa okrem iných akcií počas Varšavského povstania, v auguste 1944, zúčastnila na vyvraždení vyše 50 000 obyvateľov Varšavy a na zničení Varšavy koncom roka 1944. Brigáda Dirlewanger sa od augusta 1944 do októbra 1944 aktívne zúčatnila na brutálnom potlačení Slovenského národného povstania. Jej vrchný veliteľ Oskar Dirlewanger bol považovaný za amorálneho násilného alkoholika, so sadistickými sexuálnymi sklonmi a barbarskou povahou a bol známy ako „najhorší človek“ v SS a možno aj najsadistickejší veliteľ Druhej svetovej vojny. (Wikipedia engl. version).

Ing. Dušan Kordík, PhD.

Z baníckej histórie Ľubietovej

Slávna história bývalého kráľovského mesta Ľubietová sa zachovala prostredníctvom rôznych spisov, zápisov do kroník a cez výskum a štúdie aj do publikácií. V roku 1964 vyšla jedna z nich s názvom Slovenská meď v 16. a 17. storočí.

Jej úlohou bolo priblížiť dejiny výroby medi a obchodu s meďou na Slovensku v období najproduktívnejšej ťažby, a to v 16. a 17. storočí, v čase rozmachu hegemónie stredoslovenského medenorudného baníctva v okolí Banskej Bystrice. Práve v tomto období zohralo stredoslovenské medenorudné baníctvo v banskej výrobe významnú úlohu a ako jedno z najpoprednejších centier výroby medi na svete zaujalo v európskom hospodárskom živote mimoriadne postavenie. Hlavným predmetom autorovho skúmania sa stal banskobystrický mediarsky podnik, v ktorom sa sústreďovala výroba absolútnej väčšiny medi v tomto období a ktorého výrobné objekty (bane, huty, handle) sa rozprestierali na rozsiahlom teritóriu stredného Slovenska. Medzi ne patrila aj Ľubietová, ktorá sa v publikácii spolu s množstvom zaujímavých historických faktov vývoja výroby a obchodovania meďou spomína niekoľkokrát.

Z textu vyberáme.

IV. kapitola

Slovenské medenorudné baníctvo v poslednej fáze pätnásťročnej a v období tridsaťročnej vojny. Bocskayova a Bethlenova správa mediarskeho podniku.

Dňa 15. mája 1475 potvrdil kráľ Matej Korvín zmluvu Jána Thurzu so siedmymi stredoslovenskými banskými mestami (Banská Bystrica, Kremnica, Banská Štiavnica, Nová Baňa, Pukanec, Banská Belá a Ľubietová), v ktorej sa Thurzo zaviazal odvodniť zatopené bane za týždennú odmenu 1 uh. zl. za každý gápeľ a za šestinu vyťaženej zlatej, striebornej alebo medenej rudy. Hlavnú pozornosť sústredil Ján Thurzo na Banskú Bystricu. Už v roku 1469 dal postaviť spoločne so svojím švagrom Teschnarom v Mogile pri Krakove hutu, v ktorej spracúval surovú meď z baní Jána Kolmanna na Pieskoch. Do baní banskobystrických ťažiarov investoval vlastný kapitál, na základe čoho sa postupne jednotlivých baní zmocňoval. Preto ani spojenie Fuggerovskej spoločnosti s Thurzom nebola náhodná vec. Dokonalá znalosť ložiskovej situácie v okolí Banskej Bystrice a vedomosti o najnovších pokrokoch v oblasti hutníckej technológie spracúvania medenej rudy museli tomuto podnikavému človeku vnuknúť myšlienku veľkorysého podniku, k čomu prispel aj mimoriadne veľký fuggerovský kapitál.

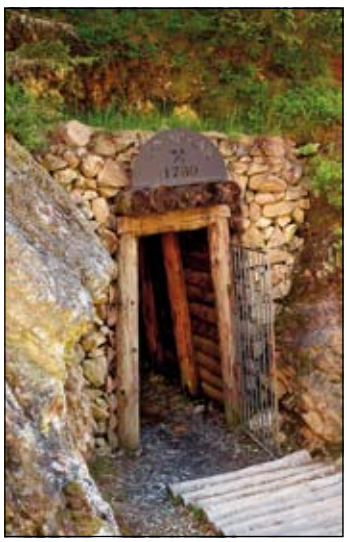
Následnú už Bocskayovu správu o banskobystrickom mediarskom podniku možno celkovo charakterizovať, žiaľ, ako správu o už nie veľmi hospodárnom a aj o neodborne riadenom podniku. Hoci na druhej strane obdobie Bocskayovej vlády v Banskej Bystrici znamenalo veľké posilnenie slovenského elementu, a to politicky i hospodársky. Vládnuca nemecká oligarchia a moc zámožných ringburgrov bola načas zlomená a už nenadobudla moc vtom rozsahu ako pred Bocskayovým povstaním.

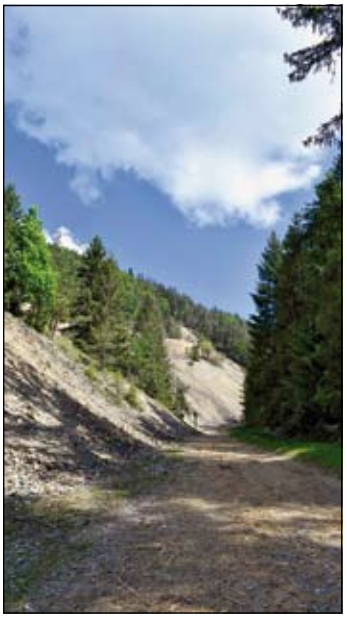

Po Bocskayovom povstaní boli v dezolátnom stave najmä ľubietovské bane, kde sa pracovalo s veľkými stratami. Už v roku 1607 sa preto prikročilo k zastaveniu prác, čo však narazilo na prudký odpor mesta. To vystríhalo pred hroziacim povstaním ľubietovských baníkov, ktorí nemali, okrem baníctva, inú možnosť obživy. Dolnorakúska banícka komora navrhovala niektorých baníkov premiestniť do Špaňej Doliny a ostatných zamestnať v poľnohospodárstve a pri dobytku. V Ľubietovej Správa podniku prevádzku celkom zastavila, hoci mestu povolili usilovať sa o udržovanie prevádzky aspoň obstarávaním nákladu zvonku, najmä zo Spiša. Po vzbure miestnych baníkov v septembri 1609 vyslala do Banskej Bystrice svojho zástupcu, cisárskeho radcu Konráda von Rehlingen, aby tu v záujme spoločnosti zjednal nápravu.

V čase ďalšieho povstania uhorských stavov proti habsburskej nadvláde pod vedením Juraja Rákcziho, konkrétne v roku 1636, nastalo opäť rapídne zhoršenie celkovej hospodárskej situácie, čo sa tvrdo odrazilo predovšetkým v banskom priemysle. Peniaze na prevádzku od obchodnej spoločnosti začali dochádzať nepravidelne a zväčša v menej hodnotnej poľskej minci. Vo februári toho roku bola podniková správa úplne bez peňazí, hoci bolo treba vyplatiť baníkom nielen zálohu na výživu, ale aj dovtedy zadržané mzdy. Vznikli tiež ťažkosti s obstarávaním dreva pre odpor grófky Szécsyovej, majiteľky ľupčianskeho panstva.

Veľmi vážna situácia bola v samotných ľubietovských baniach. Tu sa podniková správa orientovala predovšetkým na ťažbu železnej rudy, ktorú spracúvala v banskobystrickom železnom hámri, ťažbu medi mali v rukách súkromní ťažiari. Od roku 1613 v nich pracoval banskobystrický ťažiar Zallwein. Zellwainovi dedičia neboli schopní v ťažbe pokračovať, a tak sa 28. marca 1631 uskutočnila dohoda medzi kremnickým ťažiarom Askániom Beckerom a Zallweinovými dedičmi a mestom Ľubietová, na základe ktorej prevzal Becker budovanie polovice ľubietovských baní. Spočiatku táto fúzia priniesla upokojenie a hospodársky rozvoj, ale v septembri 1632 začal Becker postupne robotníkov prepúšťať, pretože mu spoločnosť neplatila riadne a načas za dodávanú meď. Dokonca v roku 1636 musel Becker baníkov násilím odháňať z baní, z čoho vznikol až spor s radou mesta Ľubietová. **Napriek tomu, že jedine ľubietovská meď dosahovala po vyčistení takú jemnosť, že sa hodila aj na výrobu mosadze.**

Na základe vlastných pokusov začal na prelome štyridsiatych rokov robiť pokusy s výrobou mosadze v Banskej Bystrici Ján Braun z Norimbergu. Braun zriadil výrobu mosadze pri komore a podľa všetkého s úspechom. Pretože 25. augusta 1641 získali privilégium na stavbu riadnej fabriky na výrobu mosadze aj Ján Rosenauer a podnikový dozorca nad hutami Daniel Hofer, a to na obdobie šiestich rokov. Privilégium predpokladalo stavbu fabriky buď v Banskej Bystrici alebo v Ľubietovej a zabezpečovalo slobodný vývoz mosadze do všetkých krajín okrem Rakúska, kde už panovník podobné privilégium udelil. Zmluva s mestom Ľubietovou nasvedčuje, že sa fabrika začala stavať v Ľubietovej. Projekt sa uskutočnil a už v nasledujúcich rokoch sa mosadz v Ľubietovej vyrábala najmä na vojenské účely. V roku 1643 dodával dvoru mosadz z Ľubietovej Feit Bernhardt v cene 12 šilingov za cent. Obchod Feita Bernhardta medenorudné baníctvo na strednom Slovensku nakoniec celkom zruinoval.

Mosadz sa v Ľubietovej, ale už v obmedzenej miere, vyrábala pravdepodobne nepretržite počas celého 17. storočia. Vyplýva to zo zmluvy z roku 1664 Jána Rotha, ľubietovského valdbürgra, s mestom Ľubietová, v rámci ktorej získal povolenie na prevádzku ľubietovských baní. Avšak celkovo bolo stredoslovenské medenorudné baníctvo v druhej polovici 17. storočia v kritickom stave, o čom svedčilo vyúčtovanie z roku 1673.

zdroj: Slovenská meď v 16. a 17. storočí (pokračovanie v ďalšom čísle)
spracovala J. Majerová

Slnečná nevesta

Nechtík lekársky

Všestranne liečivý nechtík lekársky sa v ľudovom názvosloví nazýva aj slnečnou nevestou a si vďaka žltooranžovým kvetom sa zvykne priraďovať k slnku. Z toho sa tiež odvodzujú jeho magické schopnosti, a to najmä ochrana pred temnými bytosťami a potulnými dušami. Nechtík je bylinou vitality, omladnutia a spája sa s ľúbostnými čarami. Kúpeľ v odvare z nechtíka prospieva pokožke, ale údajne zabezpečí človeku všeobecnú vážnosť. Vysadený na hrobe symbolizuje požehnanie duši zosnulého. Zároveň nechtík lekársky odpudzuje vošky a mravce a chráni pred plesňami paradajky a uhorky.

Ženy v behu

8. jún 2024 - večer

Máme za sebou jubilejný 13-ty ročník Banskobystrického maratónu. Na podujatie sa zaregistrovalo 2 789 účastníkov v rôznych kategóriách. Účastníkom fandilo neuveriteľných 10 000 ľudí, ktorí boli roztrúsení popri trati bežcov.

Na tomto maratóne sa zúčastnilo aj pár bežcov a bežkýň z Ľubietovej.

Okrem úspešného sparťana z Ľubietovej aj zopár žien v kategórii 10 km a štafeta. Na stupni víťazov sme síce nestáli, ale skvelý pocit po účasti na tomto podujatí si budeme ešte dlho pamätať.

D. Kapustová

Dobrý spánok

Viete, že existujú skutočné metódy a zaužívané pravidlá pre dobrý spánok?

Pravidlo 10-3-2-1-0

Ak túžite svoj spánok povýšiť na vyššiu úroveň, toto môže byť jeden zo spôsobov ako na to. Čo jednotlivé čísla znamenajú a ako ich môžete zakomponovať do svojho dňa?

10 hodín pred spánkom nepite nápoje s obsahom kofeínu, či inej podpornej látky. Vaše telo tak ľahšie prejde do stavu oddychu a ak máte problém so zaspávaním, malo by vám to pomôcť.

3 hodiny pred spánkom žiaden alkohol či jedlo. Áno, vieme. Posedenie s priateľmi a príjemný večer, ktorý zakončíme tým, že do postele doslova odpadneme. Je dôležité, aby ste si z alkoholu pred spaním nevytvorili zvyk s klamlivým presvedčením, že sa vám bude lepšie spať. Dajte svojmu telu priestor spomaliť a skutočne sa dostať do štádia pokoja a následne príjemného spánku.

2 hodiny pred spaním by ste nemali pracovať. Rovnako ako vaše telo, aj vaša myseľ potrebuje odpočinok. Doprajte si priestor na spomalenie, dýchajte a upokojte svoju myseľ.

1 hodinu pred spaním by ste mali venovať offline aktivitám. Čo to znamená? Žiadna televízia, seriál, telefón, počítač či tablet. Pozeranie sa do obrazovky unavuje nielen vaše oči, ktoré trpia, ale aj vašu myseľ. Zo žiarenia, ktoré tieto zariadenia vydávajú, je vaša myseľ neustále v strehu. Skúste sa radšej venovať knihe, kreatívnej činnosti, alebo si pripravte jedlo na ďalší deň.

0 – a čo tá nula? Nula reprezentuje počet opakovaní budíka ráno po tom, ako splníte túto metódu. Sviežejšie, energickejšie a lepšie rána, 0x preložený budík. Tak čo, vyskúšate?

Metóda 5-4-3-2-1

Ďalšia zo známych metód, ktoré môžete vyskúšať v prípade, že máte problém s upokojením a zaspávaním. Pred spaním je vždy dôležité upokojiť svoju myseľ a vyfiltrovať nepotrebné starosti a myšlienky. Pravdou je, že večer pred spaním už nič z toho, čo nás máta, nevyriešime.

Určite 5 vecí, ktoré vidíte okolo seba – Sústreďte sa na tie najmenšie detaily. Farby, tvary, či niečo nezvyčajné, čo sa práve nachádza vo vašom okolí a priestore.

Identifikujte 4 veci, ktoré môžete cítiť (dotyk) – Sem spadá čokoľvek, čo cítite okolo seba. Či už je to látka z vášho pyžama, jemná obliečka vankúša, pohodlný matrac, alebo hocičo iné, na čo sa viete sústrediť.

Sústreďte sa na 3 veci, ktoré počujete – Zvuk vášho dychu, ruch cesty, ktorú máte pod oknom, či hluk z chladničky, ktorú počujete až z vedľajšej izby? Berte tieto zvuky ako sprievodné, namiesto rušivých. Spriateľte sa s prostredím, v ktorom zaspávate.

Identifikujte 2 veci, ktorých vôňu cítite – Môžete vyskúšať napríklad aromaterapiu, alebo nastriekať na obliečku vankúša príjemnú vôňu, ktorá sa vám spája s oddychom. Dobrou možnosťou je napríklad levanduľa. A ak sa vám nechce striekať po vankúši vonné oleje, siahnite rovno po ortopedickom vankúši s vôňou levandule.

1 vec, ktorej chuť cítite – Aj keď sa jedlo pred spaním neodporúča, je pravdou, že niektoré potraviny sa odporúčajú v zmysle podpory uvoľnenia látok, ktoré podporujú relaxáciu. Internetové zdroje uvádzajú, že bylinkové čaje, či dokonca niektoré mliečne produkty, môžu podporiť dobrý spánok. Preferencie už necháme na vás.

F. Prôčková

Pár dobrých rád

Ako na to?

Zájdene záclony znova vybielime, keď ich cez noc namočíme do vody so soľou.

Ak niečo pripečieme, či pripálime, pridáme do pekáča alebo hrnca trochu vody a prášok na pranie a krátko povaríme. Potom dôkladne umyjeme.

Rúru na pečenie najľahšie vyčistíme práškom do pečiva.

Kuchynské nože môžeme lepšie naostriť, keď ich namočíme napol hodiny do slanej vody.

Biele ponožky budú opäť ako nové, keď ich po vypraní namočíme do roztoku vody s citrónovou šťavou.

Goliere ľahko vyperieme, ak ich pred vypraním potrieme šampónom na vlasy. Šampón rozpustí telesný tuk.

ĽUBIETOVSKÉ NOVINY, štvrťročník vydávaný obcou Ľubietová pre lepšiu informovanosť občanov • Vydáva: Obec Ľubietová. EV 5477/17 • IČO vydavateľa: 00313564 Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad Ľubietová, Nám. V. Dunajského 1/1, 976 55 Ľubietová • tel: 048/228 90 10 • e-mail: noviny@lubietova.sk www.lubietova.sk • Poverená vedením redakčnej rady: Bc. Jana Majerová • Redakčná rada: Soňa Pupalová, Mgr. Mária Vidová, Mgr. Florentína Prôčková, CSc. • Grafická úprava a tlač: DALI-BB, s.r.o., Banská Bystrica • NEPREDAJNÉ • Niektoré texty sú bez redakčnej úpravy • REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO KRÁTENIA A ÚPRAVY RUKOPISOV! Zadané do tlače: 9. 7. 2024 • Vydavateľ nezodpovedá za obsah a pravdivosť reklamných a inzertných oznamov • ISSN 2454-0501 • **Uzávierka budúceho čísla 6. 9. 2024**